

T (MOSSARABISMES)

TARTACÓ, fou nom antic del paratge, que més tard ha constituït, al Priorat, el mun. de La SERRA D'ALMOS (veg. art., s. v. *Almos*, vol. II). En aquell article ja consignarem que segons Mn. Manuel Vinyes, a l'Arx. parr. de Capçanes es dona a aqueix poble el nom de *La Serra de Tartacó*, que li vindria d'un «*Mas d'en Tartacó*», situat allí en doc. de 1761, i Coma de la Vall de Tartacó a. 1460 (probablement no llunyana). Nom que figura ja en el *Capbreu d'Entença* (princ. S. XIV) (p. 232), on llegim *Tartacó* p^o 4r, 6r, 9v i Mas de *Tartacó* 5r; Bru, *Fulls d'Hi. de Tivissa*, confirma que formava part aleshores del vast te. de Tivissa. Deu ser deriv. del mossàr. *ṭarṭaq* (DECH V, 331), 'morques, mares del vi', en un sentit translàtic de 'terregada, escòries', sigui com derivat romànic o del *ṭarṭaqūn*, pl. aràbic. Altrament aquest topònim no ha estat exclusiu de la terra mossàrab: *Tartagó*, pda. de Nyer, cap a *Les Embriagues* (XXIV, 20.23).

TASARO, el Rodenet de *Tasaro*, te. Torres-Torres (XXX, 21.6). *Els Tasaros* (pron. *tazáros*), te. Alcalà de Xivert (XXVIII, 185.12). Sembla TENSARIUM 'indret on s'estén la roba, o on es posen fruits a assecar'; si bé no desconequem la semblança amb el tipus TARRAN- supra, o el NP gitano *Tasarba*.

El Tàssio, pda. de la Vila Joiosa (XXXVI, 187.10); cf. *Tasia* i veg. *Tassis* en el vol. antroponímic.

TAT-, noms pertanyents, en diverses variants, a aquesta arrel expressiva i infantil (DECat VIII, 345). Assagador de *la Tatanella*, te. Olocou del Rei (BABL XII, 176); i carrerada («carrassetta») del *Tato*, te. Torrellana, imitatiu del copejar de les potes dels animals que hi marxen. En part es tracta més aviat del mot acriaturat per adreçar-se a un familiar, cf. aranès *tai* 'germà gran', cast. familiar *taita* 'pare' etc. Caseta de *Tata*, te. Xàbia (XXXIII), *Tatai*, te. de Sueca, molí de *Tatai*, te. Patraix (XXX, 17.23; XXX, 132.4); altrament, no exclusiu de les comarques de Migjorn; Son *Tatai*, te. Estagell (XXV, 151.7). En un doc. de princ. S. XIV a la Ribera d'Ebre: «*Fiyd d'en Mahomet Ferrer, e altra en Gema de Taydo*» (Cpbr. d'Entença, p^o 23r) (potser esmenat «e altre d'en Gene *Taydo*») (o Genes T?).

Tatxes, Molí de ~, te. Vila-real (XXIX, 141.54): sense descartar el possible supòsit d'un NP amb fon. mossàrab, de TACENS o TACITUS, ens podem limitar a veure-hi el cat. *tatxa* 'claus', 'pic' (DECat VIII, 345) o 'tara' (ib., 202).

Teix, per al nom de l'arbre 'Taxus baccata', veg. art. infra; també descendents mossàrabs Mas i Serra del *Teixo*, te. Culla (XXIX, 64.16).

TELLA, te. Monòver (*Canyissaes*, p. 123). Significat 'pedra plana' o 'bocí de teula'; és mot peculiar del cat. SO. i val. (DECat VII, 472) (i poble arag. entre Bielsa i Puértolas); Pla de les *Telles*, te. de Xaló (XXXIV, 78.4); Alt de les *Telles*, te. Monòver (XXXVI, 91.13). Barranc de la *Càndia Tellerà*, al peu del po-

ble de Bellmunt del Priorat (XIII, 35.11).

Tello, V. *Tillar* *Tenyadeta*, V. *Tany-*

TERÇ, i *Terciada*, nom de séquies que es bifurquen en 3 braços: *La Terciada*, te. Torrellana de la Costera (XXXII, 43.1). Séquia del *Terç*, te. Torrent (XXX, 135.25, '15 × '26); amb variants *té(r)so*, pron. mossàrab, *El Bunyent de Bernat del Ters* (XXXIV, 96.5). Ombria del *Terç* regada per una séquia i la Font de l'*Anginolla(da)*, te. Sella (XXXV, 105.19). *Es Terç*, mas i vènda, a Sta. Gertrudis de Corona, eiv. (XXXIX, 101.6). Bassa del *Terçà*, prop de L'Ametlla de Mar, venint de Vandellòs (Igl. Santas. II, 304). Font de la *Tricicola*, te. de Vilafamés (XXIX, 79) < *terciola*, per la tanda del regatge que en deuen treure.¹

TERRA, derivs. i cpts. de ~. 1) *Tarrala*, nom d'un morisc de Senija, c. l'a. 1660: potser dissim. de *Tàrrara*, -ARIA. 2) *La Terrerola*, pda. de Barxeta. 3) *Terraperos* (o *ṭupéros*), pda. de Benigembla (XXXIV, 165.20); per a la terminació, cf. DECat VIII, 451a32-52. 4) *Los Terragulls*, te. Ginestar d'Ebre (XVI, 94.9). 5) *Tarraules*, te. Xàbia (XXXIII, 87.5), potser catalanitzat d'un *Tarrables* < -ALBAS, amb LB transposada per l'àrab. 6) *Terracampana*, pda. de Cervera Mae. (XXVIII, 123.3) < *terra de capana* 'camp de la cabana', amb -p sorda mossàrab i la nasal propagada.

Terrana, V. *Tarango* *Te(r)roia*, V. *La Troia*

Lo Teulatí, pda. del te. de Benifassà (XXVII, 128.24), forma de fon. mossàrab per a 'teuladí' (pardal), nom del moixó, que té altres variants mossàrabs: *teulada* a Onda, *teulat* a Eivissa (DECat VIII, 471b52 i ss.).

TELL, TILLAR, del nom de l'arbre 'Tília', que en les terres del nostre Migjorn abunda amb caràcter silvestre. Barranc del *Tillar*, important barrancada, que puja directament de Vimbodí cap a Prades (pron. *tilá*, allí, 1929, exc. 184): amb *i* moss. < *í* (cf. DECH III, 275b6-29 i n. 9, i vol. I, 148.15): Font i Quer assenyalava tells silvestres barranc amunt (Mem. Acad. Ci., Bna. XXXI, 443). També, però, amb *e*: *Barranc del Tello*, te. Font de la Figuera (XXXII, 94.19); cf. DECat VIII, 381b24. *El Tello*, pda. de Llombai (XXX, 160.13).⁴⁵ Safareig del *Tello*, te. Carlet (XXX, 176.3).

Teny, *Tenyada*, V. *Tany*

TIMTOM, i onomatopeies semblants designant degotissos. Racó de *timtòm*, oït a Xixona (XXXV, 87.2). Racó de *tintòm*, a Tibí (XXXV, 193.15). Lo Forat de *tingatín* és un avenc, te. Altron (XXXVI, 183.4). Roca de la *Trinc-Trinc*, te. Beranui (Flamicell) (XXXVII, 123.7).

El Tirmenet, pda. de Quatretonda (TERMINATUM, amb -āt, pron. ar.) (XXXII, 2.6).

Tisneres, te. Alzira, en ape. al ross. *Tanyeres*, síncope de *Teix(o)neres*.

Toconero, V. *Tacó* *Todo*, forma mossàrab, arabitzada, per *tut* (DECat VIII).